

A Pécsi Ítéltábla a dr. Tóth Tamás Zsolt ügyvéd által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - a dr. Bali-Papp Rita ügyvéd által képviselt **alperes neve** (címe) alperes ellen közvilágítási díj és járulékai megfizetése iránt indított perében aTörvényszék 2013. november 19. napján kelt számú ítélete ellen az alperes által 46. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 317.500 (háromszáztizenhétezer-ötszáz) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

A le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a peres felek 2002. augusztus 5-én kötöttek közvilágítási szerződést, valamint az alperes az E..Rt.-vel ehhez kapcsolódós szerződés csomagot. A megkötött szerződésekbe foglalt cél az volt, hogy az alperes - több száz más önkormányzathoz hasonlóan - ún. ESCO-típusú finanszírozással felújíthassa közvilágítási hálózatát és a felújított hálózatot a K.Rt.-vel üzemeltesse és karbantartassa.

A szerződés alapján a felperes nettó 59.940.000 forint összegű beruházást valósított meg, amely a saját tulajdonába került.

2005. február 24. napján az E. Rt., mint eladó, valamint az alperes vevő részvény adásvételi szerződést kötött. A szerződés tárgya a K. Rt. névre szóló „A” sorozatú törzsrészvényeiből 5994 db, egyenként 10.000 forint, összesen 59.940.000 forint névértékű üres forgatmánnyal ellátott részvény volt. A részvényeket a vevő 109.688.088 forint vételárért vásárolta meg. Az eladó a vételár megfizetésére részletfizetési kedvezményt biztosított. A vevő a szerződésben részletezettek szerint éves szinten meghatározott részvény mennyiség ellenértékét havi egyenlő részletekben volt köteles megfizetni az eladónak, fizetési késedelme esetén a

Ptk.301.§ (1) bekezdése szerinti késedelmi kamatokkal. Az eladó a befizetett vételárrészlet összegének megfelelő részvénycsomagot minden év december 31. napjáig, a futamidő utolsó évében az utolsó részlet kifizetését követő 15 napon belül volt köteles a vevőnek átadni.

Az alperes vevő a részvény átruházási szerződés alapján 2006-2011. januárjáig volt köteles a vételár szerződésben részletezettek szerinti megfizetésére. Az alperes 2009. február 28. és 2011. december 31-e között a szerződés alapján fennálló fizetési kötelezettségének nem tett eleget, így összesen 55.637.233 forint tartozása keletkezett.

A felperes és az alperes 2006. július 14-én új közvilágítási szerződést kötött, amely alapján a felperes az alperes önkormányzat területén köteles volt biztosítani a tulajdonában álló korszerűsített közvilágítási hálózat villamosenergiával való ellátását, továbbá a rendszer karbantartását, üzemeltetését, felügyeletét, ellenőrzését és a kiviteli tervdokumentációban meghatározott minőségi jellemzők betartását.

A szerződés III.6. pontjában a felek rögzítették, hogy a K. Rt. közvilágítási szolgáltatást nyújt azon önkormányzatoknak, amelyek szerződéssel alátámasztott szándékukat fejezték ki az K. Rt. részvényeinek megszerzésére és a szerződésben vállalt kötelezettségüknek határidőben eleget tesznek. A szerződés VII.3.c. pontja értelmében a felperes a 4. számú mellékletben írt határidőre elvégzi a 3. számú mellékletben írt üzemeltetési és karbantartási feladatokat és azok végrehajtásáért átalánydíjat számláz az alperes felé. A szerződés VII.3.d) pontja szerint a .Rt. kedvezményes, az 5. számú mellékletben írt összegű üzemeltetési és karbantartási átalánydíjat alkalmaz akkor, ha az önkormányzat a szerződés III.6. pontjában foglaltaknak (részvényvásárlási szerződésből eredő kötelezettség) eleget tesz.

A VII.3.e) pont értelmében a d) ponttal alá nem tartozó esetekben a 6. számú mellékletben meghatározott üzemeltetési átalány kerül felszámításra (amely emelt összegű díjazást jelentett). A szerződés VIII.4. pontja szerint a szerződés teljesítése érdekében felmerült ráfordításokról K. Rt. tételes kimutatást vezet, amelyet évente legalább egyszer átad az alperes részére. A VIII.5. pont értelmében a fizetett átalány és a ténylegesen elszámolt ráfordítások 20%-os haszonkulccsal növelt pozitív különbözetét az alperes és a felperes 50-50%-ban megosztja. A tárgyévre vonatkozó elszámolást a felperes a tárgyévet követő év január 30-áig köteles elkészíteni és az alperes rendelkezésére bocsátani. Az elért megtakarításról a felperes jóváírószámlát bocsát ki az alperes részére. A számla összegét a felperes a tárgyévet követő év február 15-éig köteles az alperes számára átutalni. A szerződés szerinti díjak késedelmes megfizetése esetére a felek a szerződés X.3. pontjában 20%-os mértékű késedelmi kamatban állapodtak meg. A szerződés rögzítette, hogy az aláírása napján lép hatályba és határozatlan időre szól. A szerződés aláírásával a 2002. augusztus 6-án megkötött közvilágítási szerződés és annak módosításai érvényüket veszítik.

alperes neve felperes a M. mellett szervezett Állandó Választottbíróóság előtt keresetet terjesztett elő az E.Zrt. alperes ellen szerződésszegésből eredő pénzkövetelés megfizetése iránt, amely perben az alábbi követeléseket érvényesítette:

- 28.078.832 forint elmaradt megtakarítás és kamatai,
- 56.000.000 forint visszakövetelt díj és kamatai,
- 12.000.000 forint javítási költség és kamatai.

Az alperes által a perben elismert, az E. Zrt. felé fennálló tartozások az alábbiak voltak:

- 43.055.841 forint a perbeli jogviszonyból eredő tartozás és kamatai,
- 55.637.233 forint az E. Zrt.-vel kötött részvényvásárlási szerződésből eredő tartozás és kamatai.

A választottbíróóság a 2013. április 4-én kelt számú ítéletével megállapította, hogy alperes neve kártérítési követelése alapján 49.568.479 forint erejéig jogszerűen élt beszámítással a felek között létrejött szolgáltatási szerződésből eredő 43.055.841 forint tőke és annak kamataival szemben, így a beszámítás az alperes tőke és kamatkövetelését teljesen megszüntette. Megállapította azt is, hogy alperes neve 28.071.826 forint erejéig jogszerűen élt beszámítással a felek között 2005. február 24-én létrejött részvény átruházási szerződésből eredően 2009. február 28. és 2010. november 8. között esedékessé vált 33.034.033 forint összegű tőkeköveteléssel és annak 2009. február 28-tól 2010. november 8. között esedékes késedelmi kamataival szemben, a beszámítás a kamatkövetelést teljesen, a tőkekövetelést pedig 24.448.943 forint erejéig megszüntette, így aÖnkormányzatnak ezen a címen az E. Zrt.-vel szemben fennálló tartozása 8.585.090 forintra csökkent.

A felperes a perbeli közvilágítási szerződés alapján kibocsátotta az alperes felé egyebek mellett a 2009. évre vonatkozó 434.656 forintos, 2010. április 28. napján esedékes elszámolószámlát, valamint a 2011. május 27-től 2011. november 28-ig terjedő időszakban havonta esedékes számláit, amelyeknek teljes összege 33.359.443 forint volt.

A felek között kialakult jogvitára tekintettel az alperes a számlában szereplő több tétel közül a közvilágítási tevékenység tétel ellenértékét túlszámlázásra hivatkozással vitatta.

A felperes az említett számlákat a 2009. évi elszámolószámla kivételével 2012. május 9-én sztorizóta, egyúttal újabb számlákat bocsátott ki a jelzett időszakra, amely a közvilágítási tevékenységhez kapcsolódó díjtételeket már nem tartalmazta. Az újonnan kiállított számlák teljes összege 15.693.895 forint volt, valamennyi számla 2012. május 22-én kelt, 2012. május 30-ai fizetési határidővel.

A felperes keresetében a felek között 2006-ban létrejött közvilágítási szerződés alapján 33.359.443 forint és annak az egyes számlákban megjelölt fizetési határidőt követő naptól járó, évi 20%-os késedelmi kamata és perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A követelés a 2009. évi 434.656 forint összegű elszámolószámla ellenértékét, valamint a 2011. májustól 2011. novemberig járó

elektromos energia díját és a közvilágítási tevékenységgel kapcsolatos átalánydíjakat tartalmazta.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a perben becsatolt számlák összességében 7.469.548 forint túlszámlázást tartalmaznak, a számlák helyes összege 25.455.239 forint lenne, a felperes ugyanis a közvilágítási tevékenység megnevezéssel a szerződés 6. számú mellékletében rögzített emelt díjas, a szerződés 5. számú mellékletében foglalt díjhoz képest közel kétszeres mértékű üzemeltetési átalánydíjat számlázott anélkül, hogy ennek feltételei fennálltak volna. Az alperes a felperes részére emiatt 2009. január 1-től 2011. április 30-áig 33.376.057 forint túlfizetést teljesített, így a felperes helyesen 25.455.239 forintos követelésével szemben ennek az összegnek az erejéig beszámítással élt.

A felperes a keresetét 2009. július 9-én leszállította, tekintettel arra, hogy az alperes - az áramszolgáltatás kikapcsolásával való fenyegetést követően - a felperes újonnan kiállított számlái alapján 15.693.895 forintot a felperes felé megfizetett, a fennmaradó, a kereseti kérelemben érvényesített követelés így 17.665.548 forintra és annak az egyes számlákban megjelölt fizetési határidőtől a kifizetési járó évi 20%-os késedelmi kamataira csökkent.

Az alperes a perben ezt követően 2012. július 10-én viszontkeresetet terjesztett elő, majd viszontkeresetét 2013. február 12-én módosította. Az elsőfokú bíróság a számú jogerős végzésével az alperes viszontkeresetét elutasította, mert megállapította, hogy azt az alperes a Pp.147/A.§ (1) bekezdése szerinti határidőt elmulasztva, elkészen terjesztette elő.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 17.230.892 forintot és annak 2012. január 23-tól a kifizetés napjáig járó évi 20%-os kamatát. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította és kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 2.958.000 forint perköltséget.

Megállapította, hogy a felperes a 2009. évi elektromos energia elszámolást tartalmazó 434.656 forint összegű számlakövetelésével kapcsolatban bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget, ezért e tekintetben a keresetet elutasította. A 2011. májustól november hónapokra járó közvilágítási tevékenység ellenértéke tekintetben a felperes keresetének helyt adott, az alperes beszámítási kifogását alaptalanak találta.

Megállapította, hogy a felek közötti vita lényege abban foglalható összeg, hogy a közvilágítási szerződés VII.3.d) pontja szerinti 5. számú mellékletben vagy a VII.3.e) pontja szerinti 6. számú mellékletben foglalt üzemeltetési átalány felszámítása jogszerű-e az alperessel szemben. E kérdés eldöntéséhez vizsgálta, hogy az alperes határidőben eleget tett-e az E. Rt.-vel kötött részvény átruházási szerződésben foglalt kötelezettségének. A Választottbíróság ítélete, illetőleg a választottbírósági eljárás során a....Önkormányzat előadása alapján azt állapította meg, hogy az alperes a részvényvásárlási szerződésben foglalt kötelezettségének

nem tett eleget, hiszen az eljárás során az alperes személyes előadása szerint a szerződésből eredően 55.637.233 forint tartozása állt fenn, illetőleg az ítélet szerint a beszámítást követően is 8.585.090 forint tartozása maradt az alperesnek az E. Rt.-vel szemben. A közvilágítási szerződés VII.3.e. pontja alapján erre tekintettel megállapította, hogy a 6. számú mellékletében foglalt átalánydíjak alkalmazásával jogosult díjkövetelésre a felperes az alperessel szemben.

Ítélete indokolásában rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy a felek között a 2006. július 14-ei szerződésen alapuló jogviszony megszűnt, erre tekintettel a felek között a teljes körű elszámolás még nem történt meg, de az nem is képezte a jelen per tárgyát. Megállapította ugyanakkor azt is, hogy az egyes évekre vonatkozóan a szerződés szerinti, a költség-visszatérítéssel kapcsolatos elszámolás megtörtént. Ez alapján 2008-ban 172.819 forint, míg 2009-ben 2.052 forint visszatérítés illette meg az alperest, amelyet ténylegesen elszámoltak az alperes javára.

Az alperes által a perben előterjesztett érvénytelenségi kifogást megalapozatlannak találta.

Az alperes hivatkozott a közvilágítási szerződés VII.3.d) és e) pontjaival kapcsolatban arra, hogy azok a Ptk.200.§ (2) bekezdése alapján nyilvánvalóan a jó erkölcsbe ütköznek, ezért semmisek. Az elsőfokú bíróság ezzel kapcsolatban arra utalt, hogy az alperesi önkormányzatnak a közvilágítás korszerűsítésére pénzügyi forrásai nem voltak, a beruházások fedezetét az E. cégcsoport finanszírozta. A felperes a beruházás összegét, a futamidő tartamát és az erre rakódó kamatot előre ismertette az alperessel, ezeknek az adatoknak a birtokában dönthetett az alperes a korszerűsítés mellett. Egyfajta halasztott fizetési konstrukcióról volt szó a felek között, a korszerűsítés kapcsán. Az E. cégcsoport - háttérben a finanszírozó bankkal - megelőlegezte a beruházás költségeit, és mindaddig, míg ezek a költségek meg nem térülnek, tart a fix karbantartási megállapodás a felek között, amint az lejár, akkor pedig normál üzleti kapcsolattá alakul át a felek jogviszonya. Az önkormányzatok által vállalt részvényjegyzés a társaságcsoport tőkeellátottságának biztonságát szolgálja arra az esetre, ha az egyben kockázati közösségként működő csoporton belül szerződésszegés vagy egyéb nem várt ok miatt az egyensúlybeli működés feltételei időlegesen megghiúsulnak. Az elsődlegesen kieső részvényjegyzés a vállalt részvényjegyzés megszegése, nem teljesítése azt jelenti, hogy ez a kockázat visszatelepül a szolgáltatást nyújtó társaság szerződésébe, így az egyedileg nyújtott szolgáltatás díja ennek a kockázatnak a fedezetével egészül ki, a szolgáltatás változatlan paramétereinek nyújtása mellett. Mindezt figyelembe véve az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a közvilágítási szerződés VII.3.d) és e) pontja az egymásra épülő szerződések együttes, összefüggésükben történő vizsgálata alapján nem tekinthető jó erkölcsbe ütközőnek, az emelt díjazás okai érthetőek, logikusak, világosak, gazdaságilag indokoltak.

Az alperes a közvilágítási szerződés VII.3.d) és e) pontjai tekintetében arra is hivatkozott, hogy azok tisztességtelen általános szerződési feltételeknek

minősülnek, ezért azokkal kapcsolatban a Ptk.209/A.§ (1) bekezdése alapján megtámadási kifogást terjesztett elő. Állította, hogy a közvilágítási szerződés VII.3.d) és e) pontjaiban foglalt rendelkezések tisztességtelenek a 18/1999.(II.5.) Kormányrendelet (továbbiakban: Rendelet) 1.§ (1) bekezdés a) pontja alapján, mert a felperest egyoldalúan jogosítják a közvilágítási szerződés III.6. pontjában foglalt feltételek értelmezésére, a Rendelet 2.§ d) pontja alapján, mert nem tartalmaznak az alperes részére azonnali hatályú elállási vagy felmondási lehetőséget arra az esetre, ha a felperes emelt díjat érvényesít, a Rendelet 2.§ j) pontja alapján, mert túlzott mértékű pénzösszeg fizetésére kötelezik az alperest, illetve a Ptk.4.§ (1) bekezdésben foglalt együttműködési kötelezettség alapelvét sértik.

A megtámadási kifogás kapcsán az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a közvilágítási szerződés fogyasztói szerződésnek, annak az alperes által kifogásolt VII.3.d) és e) pontjaiban foglalt rendelkezések általános szerződési feltételnek minősülnek, továbbá, hogy a támadott szerződéses rendelkezéseket a felek egyedileg megtárgyalták. Kifejtette, hogy a közvilágítási szerződés VII.3.d) és e) pontjára a Ptk.209.§ (5) bekezdése alapján nem alkalmazhatók a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések, mert azok világosak és érthetőek. Ennek ellenére az alperes által felhívott jogszabályhelyek alapján külön-külön is vizsgálva, alaptalannak találta a megtámadási kifogás minden egyes pontját.

Az ítélet ellen, elsődlegesen annak megváltoztatása és a felperes keresetének elutasítása, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróságnak új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára kötelezése iránt az alperes terjesztett elő fellebbezést, kérte a felperes első- és másodfokú perkölségben való marasztalását is.

A fellebbezésében arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság az alperes beszámítási kifogása és ellenkérelme kapcsán nem értékelte kellően az alábbiakat:

1.) A felek közötti közvilágítási szerződés VII.3.d) pontja nyilvánvalóan a jó erkölcsbe ütköző volta kapcsán hivatkozott arra, hogy külön kell választani a perbeli jogviszonytól az alperesnek az E. Rt.-vel kötött részvény adásvételi szerződését, mert mások a szerződések alanyai és más a szerződések tárgya is. Önmagában az a körülmény, hogy a felperesi társaság tulajdonosa kezdetben az E. Rt. volt, nem teszi összemoshatóvá a két társaság működését és nem jogosítja fel a felperest, hogy olyan esetre is szankciót telepítsen a szolgáltatási szerződésbe, amely az E. Rt.-vel kötött szerződés megszegésével kapcsolatos.

Hivatkozott arra, hogy a részvény átruházási szerződéssel a felperes által elvégzett beruházás költségeinek megtérítésére került sor. Az alperes szempontjából érdektelen az a körülmény, hogy a részvények vételárából származó bevételt az E. Zrt. a cégcsoportján belül milyen célra és módon kívánta felhasználni. Minden alapot nélkülöz az a felperesi érvelés, hogy a perbeli szerződésbe beépített emelt díj alkalmazását az indokolja, hogy az alperes által vállalt részvényjegyzés a társaságcsoport egyensúlybeli működés feltételeinek időleges meghiúsulása

esetére vállalt befizetés lenne, amelynek elmulasztása esetén a szolgáltatási díj e kockázat fedezetével egészül ki. Utalt arra, hogy az alperes nem biztosítást, hanem vételárat fizetett és kötelezettsége nem a felperessel, hanem az E. Rt.-vel szemben állt fenn a részvény átruházási szerződés alapján, amely az alperesi késedelmes fizetés esetére késedelmi kamatfizetési kötelezettséget írt elő. Megítélése szerint elfogadhatatlan emellett a felperes részéről akár egyetlen vételárrészlet késedelmes vagy nem fizetése esetére további súlyos mértékű szankció (222%-os mértékű emelt díjazás) alkalmazása. Utalt arra is, hogy a felek közötti szerződés tényleges teljesítéstől függetlenül beálló szankció alkalmazásának kezdete, időtartama, módja követhetetlen, a szerződés nem tartalmaz ugyanis rendelkezést arra vonatkozóan, hogy ez az emelt összegű számlázás miként követi az alperes E. Zrt.-vel szemben fennálló szerződésszegését, illetve arra, hogy az alperes a karbantartásra kötött szerződés tekintetben 83 hónap eltelte előtt felmondásra nem volt jogosult. Mindezek alapján megítélése szerint tévesen állapította meg e körben az elsőfokú bíróság, hogy ez a támadott szerződéses kikötés logikus, világos vagy gazdaságilag indokolt lenne, álláspontja szerint a jog társadalmi rendeletetésével össze nem egyeztethető és a közfelfogásban megjelenő erkölcsi normákat nyilvánvalóan sértő szerződéses kikötésről van szó.

2.) Változatlanul hivatkozott az alperes arra, hogy a közvilágítási szerződés VII.3.d) és e) pontjába foglalt általános szerződési feltételek elsőfokú eljárásban megjelölt valamennyi okból tisztességtelennek minősülnek. Hivatkozott arra, hogy a szerződéskötést érdemi egyeztetések, tárgyalások nem előzték meg. Tévesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy egyedileg megtárgyalt szerződési kikötésekről van szó. Vitatta az elsőfokú ítélet indokolásának azt a megállapítását, hogy a támadott szerződéses kikötések világosak és érthetőek lennének.

3.) Vitatta az alperes az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy a VII.3.d) és e) pontjaiban foglalt szerződéses kikötések a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát határoznák meg, álláspontja szerint e kikötések az alperesnek harmadik személlyel kötött szerződése megszegését szankcionálják, ezért adott esetben helye van a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések alkalmazásának.

4.) Arra az esetre, ha a bíróság álláspontja szerint a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések mégsem alkalmazhatóak, kérte, hogy az értékaránytalanságra vonatkozóan előterjesztett érvénytelenségi kifogását a bíróság a Ptk.236.§ (2) bekezdésének c) pontja alapján megtámadás kifogásnak tekintse, e körben utalva a Rendelet 2.§ j) pontjával kapcsolatban felhívott indokaira.

5.) Továbbra is állította az alperes, hogy a felperes megsértette a Ptk.4.§ (1) bekezdése szerinti együttműködési kötelezettségét azzal, hogy az alperest előzetesen nem tájékoztatta arról, hogy 2009. január 1. napjától az emelt díjazás alapján számláz, ezért a felperes részéről a szerződés VII.3. e) pontjának alkalmazása ez okból is jogellenes volt.

6.) Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság döntése során nem vette figyelembe, hogy a választottbíróság ítéletében azt állapította meg, hogyVáros Önkormányzatának az E. Zrt.-vel szembeni kártérítési követelése 2010. november 8-án 77.640.305 forint volt, amelynek beszámítása révén az alperes részvényadásvételből eredő tőketartozása 24.448.943 forint tekintetében megszűnt. A 2010. november 8-ai állapot szerint az önkormányzatnak így 8.585.090 forint tőketartozása állt fenn, amely a 2010-ben fizetendő részvényvételár havi összegére figyelemmel 5 havi tartozásnak felelt meg. Az alperesnek az E. Zrt.-vel szembeni részvény adásvételi szerződésből eredő tartozása ez alapján legfeljebb 2010. június 1. napjától állapítható meg, ezért ez időpontig az alperes nem minősülhetett a perbeli szerződés tekintetében szerződésszegőnek, így vele szemben 2009. január 1-től 2010. május 31-ig az emelt díjazásnak nem volt jogalapja. Ezt figyelembe véve 2009. január 1-től 2010. május 31-éig a felperes részéről az alperes felé 22.039.665 forint túlszámlázás történt.

7.) Az alperes kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem vizsgálta az alperesnek a felperes elszámolási kötelezettségére vonatkozó hivatkozását sem. Előadta, hogy ezt a védekezését arra az esetre terjesztette elő, ha a bíróság az emelt díjas felperesi igényérvényesítést jogszerűnek minősítené. Hivatkozott arra, hogy 2009., 2010. és 2011. évben az alperes emelt összegű átalányt fizetett, így ehhez képest kellett volna a felek közötti szerződés alapján a költség visszatérítés elszámolásának megtörténnie, a felperes ugyanakkor nem a fizetett átalányhoz, hanem a normál mértékű díjhoz viszonyítva végezte el az évenkénti elszámolást a perben becsatolt költségkimutatás alapján. Az elsőfokú bíróság ezért helytelenül állapította meg, hogy az elszámolás az egyes évekre a szerződő felek között megtörtént.

A felperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A fellebbezés nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a tényállást helyesen állapította meg.

1.) A Ptk.200.§ (1) bekezdése szerint a szerződés tartalmát a felek szabadon állapítják meg. A szerződésekre vonatkozó rendelkezésektől egyező akarattal eltérhetnek, ha a jogszabály az eltérést nem tiltja. A (2) bekezdés értelmében semmis az a szerződés, amely jogszabályba ütközik vagy amelyet jogszabály megkerülésével kötöttek, kivéve, ha ahhoz a jogszabály más jogkövetkezményt fűz. Semmis a szerződés akkor is, ha nyilvánvalóan a jó erkölcsbe ütközik.

Alapítván hivatkozott fellebbezésében az alperes arra, hogy a részvényjegyzésre kifejezetten a beruházás költségeinek megtérítése céljából került sor, az alperes vételárát fizetett, annak késedelmes fizetése szankcióit a részvény átruházási szerződés tartalmazta, ezért jó erkölcsöt sértő, a késedelmes fizetéssel kapcsolatban további szankció alkalmazása. Az alperes részvényvásárlásának nem

a beruházás költségeinek megtérítése volt az egyedüli célja. A felek közötti közvilágítási szerződés VI.1. pontja szerint a K. Rt. a korszerűsítés lebonyolítása során a 2. számú mellékletben felsorolt lámpatestekre vonatkozóan nettó 59.940.000 forint összegű beruházást valósított meg, emellett azonban a szerződés III.5. pontja rögzítette azt is, hogy a K. Rt. stratégiai célja, hogy az önkormányzati energiaigények egyesítésével olyan tulajdonosi összetételű részvénytársaságot működtessen helyi önkormányzatok részvételével, amely az energetikai piacnyitással megnyíló lehetőségekkel élni tud, és ezáltal az önkormányzat számára is biztosítani tudja azokat a beszerzési előnyöket, melyet az önkormányzat a kisebb volumenű saját beszerzési igényénél fogva nem tud elérni.

A jó erkölcs a kialakult értelmezés szerint - polgári jogi értelemben - a társadalom általános értékítéletét a magánautonómiának a társadalmi közmegegyezés által meghatározott korlátait, az általánosan elvárható magatartás zsinórmértékét fejezi ki. A szerződéses szabadság tehát nem korlátlan, a törvény nem fogadja el érvényesnek azokat a szerződéseket, amelyek nyilvánvalóan sértik az általánosan kialakult erkölcsi normákat (EBH 2003.956.). A joggyakorlat értelmében a Ptk.200.§-ának (2) bekezdésében felhívott jó erkölcsbe ütközőnek minősül az a szerződés, amelyet jogszabály ugyan nem tilt, de az azzal elérni kívánt cél, a vállalt kötelezettség jellege vagy azért ellenszolgáltatás felajánlása, illetve a szerződés tárgya az általánosan elfogadott erkölcsi normákat, szokásokat nyilvánvalóan sérti és ezért az általános társadalmi megítélés is tisztességtelennek minősíti (BH 2000.260.).

Az alperes a fellebbezésében arra hivatkozott, hogy nincs elfogadható indoka annak, hogy a karbantartási jellegű átalánydíj mértéke attól függjön, hogy az alperes miként teljesíti egy harmadik személlyel megkötött szerződését. A másodfokú bíróság álláspontja szerint azonban nem ütközik a jó erkölcsbe az, hogy egy cég a szolgáltatását a saját részvényeseinek kedvezőbb áron nyújtsa mindaddig, amíg a részvényes a részvények adásvételére kötött szerződését pontosan teljesíti. Valóban nem függ össze a karbantartási költség mértéke a részvény átruházási szerződés teljesítésével, ez azonban nem jelenti azt, hogy az a kikötés, amely a harmadik személlyel kötött szerződés nem szerződésszerű teljesítése esetén emelt díjazás felszámítását teszi lehetővé, erkölcsi normákat sértene. Lehetséges, hogy a felperes a beruházás finanszírozhatóságának biztosítása érdekében ragaszkodott a szerződés VII.3.d) és e) pontjaihoz, és lehetséges az is, hogy az alperes ezt tudta. Mindez azonban a perben csak a felperesi előadásból állapítható meg, erre vonatkozóan bizonyítási eljárást az elsőfokú bíróság nem folytatott le, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletnek az erre vonatkozó (a 15. oldal 2. bekezdésében rögzített) megállapításait mellőzi az ítélet indokolásából.

A felek közötti szerződés valóban nem tartalmaz rendelkezést arra vonatkozóan, hogy mindvégig marad-e az emelt díj vagy szerződésszerű teljesítés esetén visszaáll-e a normál mértékű díjazás. Ennek azonban a jelen perben azért nincs jelentősége, mivel az alperes a részvény átruházási szerződést utóbb sem teljesítette szerződésszerűen, amelynek bizonyítéka a választottbíróság ítélete,

amely szerint a beszámítást követően is fennmaradt a részvény átruházási szerződés alapján 8.585.090 forint tartozása az alperesnek az E. Zrt. felé.

2.) Annak megítéléséhez, hogy a VII.3.d) és e) pontjában rögzített feltételek világosak és érthetőek-e, nem csupán a feltételek megfogalmazását kell vizsgálni. Valamely szerződési feltétel világosságának és érthetőségének ugyanis lehetővé kell tennie a fogyasztó számára, hogy rendelkezzen azokkal az információkkal, amelyek segítségével módjában áll az adott szerződés megkötésének előnyeit és hátrányait, valamint az ügyletből számára fakadó kockázatokat megítélni. Így a fogyasztónak nem csak a kikötés tartalmát kell megértenie, hanem az ahhoz kapcsolódó kötelezettségeket és jogokat is.

Az ellenszolgáltatás kikötése a szerződés VII.3.d) és e) pontjában e követelményeknek megfelelt, amelynek bizonyítékeként értékelte a másodfokú bíróság az alperes képviselő testületének 2006. július 13-ai üléséről felvett jegyzőkönyv tartalmát, amely rögzíti Á. L. képviselőnek, a városfejlesztési bizottság elnökének hozzászólását (43. számú alperesi előkészítő irat melléklete 9. oldal). Ebből megállapítható, hogy a képviselő testület a hivatkozott kikötés tartalmát pontosan megértette, hiszen a képviselő arra hivatkozott, hogy e szerződési pontok alapján az évi 9.000.000 forintos átalánydíj fizetési kötelezettség helyett évi 20.000.000 forintot kell fizetni.

3.) A Ptk.209.§ (5) bekezdése szerint a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók a főszolgáltatást megállapító, illetve a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötésekre, ha azok egyébként világosak és érthetőek.

Az alperes által támadott VII.3.d) és e) pontban a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötésekről van szó. A szerződésben a felperes a II. pont szerint vállalta, hogy az alperes területén biztosítja a tulajdonában álló korszerűsített közvilágítási hálózat villamosenergiával való ellátását a területileg illetékes áramszolgáltatóval kötött szerződés alapján. Ezen felül vállalta, hogy biztosítja a rendszer karbantartását, üzemeltetését, felügyeletét, ellenőrzését, valamint a kiviteli tervdokumentációban meghatározott minőségi jellemzők betartását. A szerződés VII.3. pontja a 3. számú mellékletben megjelölt karbantartási feladatok elvégzését rögzíti a felperes kötelezettségeként, az alperes pedig a szerződés IX.2. pontja szerint arra vállalt kötelezettséget, hogy a szerződés szerinti díjazást az esedékes számlákban feltüntetett határidőre átutalja a felperes részére. (Ezek a szerződési pontok állapították meg a főszolgáltatást.) A díj mértékét (azaz szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát) a közvilágítási tevékenységgel kapcsolatban a VII.3.d) és e) pontjai rögzítik, meghatározva azt, hogy milyen feltételek esetén melyik melléklet szerinti átalánydíjat kell alkalmazni az elszámolás során.

Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság ítélete indokolásának azzal a megállapításával, hogy a Ptk.209.§ (5) bekezdése alapján a

hivatkozott szerződési kikötésekkel kapcsolatban a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók, ezért az alperes által fellebbezésében e körben felhívott további indokok vizsgálata szükségtelen.

4.) A fellebbezésében az alperes a szolgáltatás és ellenszolgáltatás feltűnő értékaránytalanságra hivatkozva megtámadási kifogást is előterjesztett, amelynek ténybeli alapjaként a fellebbezése 7. oldal 2. bekezdésében kifejtettekre, vagyis arra hivatkozott, hogy a közvilágítási szerződés VII.3.d) és e) pontja alapján alkalmazandó 5. számú melléklet szerinti normál átalánydíjnak a 6. számú melléklet szerinti emelt díjas átalány a 222%-a, illetve arra, hogy az alperesi többletfizetés a szerződéses jogviszony lezárásáig 55.893.916 forint lesz, amennyiben a bíróság a támadott kikötést jogszerűnek minősíti. Utalt arra, hogy ez nemcsak a perbeli szerződés tárgyához képest eltűzött, de a részvény átruházási szerződéshez képest is, mivel a részvényvételár mindösszesen 109.688.088 forint volt, amelyből a késedelmesen fizetett részletek után az alperest késedelmi kamat fizetés is terheli, ezen felül pedig a felperes által érvényesíteni kívánt emelt összegű díjazás a részvényvételár felét teszi ki.

A Ptk.236.§ (2) bekezdés c) pontjára alapított megtámadási kifogás érvényesítése nem kizárt a másodfokú eljárásban sem, erre azonban a Pp.235.§ (1) bekezdésének korlátjára tekintettel csak akkor van lehetőség a megtámadási kifogás alapján a kereset elutasítására, ha a kifogás alapjául szolgáló tények az elsőfokú eljárásban rendelkezésre bocsátott bizonyítékok alapján megállapíthatóak.

A szerződésnek a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás feltűnően nagy értékkülönbségére alapított megtámadása esetén annak megállapításához, hogy az értékkülönbség feltűnően nagy-e, a bíróságnak vizsgálnia kell a szerződéskötés körülményeit, a szerződés egész tartalmát, a forgalmi(érték-)viszonyokat, az ügylet jellegéből fakadó sajátosságokat, a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás meghatározásának módját (PK 267. számú állásfoglalás). A perbeli esetben a PK állásfoglalásban hivatkozott körülmények az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítási eljárás anyagából nem állapíthatók meg.

A felperes előadása szerint az E. cégcsoporton belül az E. Zrt., mint az anyacég uralkodó tag, amely közvetlen befolyással rendelkező tulajdonosa az érintett engedélyeseknek. Az E. Zrt. a K. Zrt.-ben részvény értékesítéssel hozza tulajdonosi helyzetbe az önkormányzatokat, akik, mint részvényesek jogaik közvetlen gyakorlását a Gt. szerint megtartott közgyűlésen gyakorolhatják. Az önkormányzatok által vállalt részvényjegyzés a társaságcsoport tőkeellátottságának biztosítását szolgálja arra az esetre, ha az egyben kockázati közösségként működő csoporton belül szerződésszegés vagy egyéb nem várt oknál fogva az egyensúlybeli működés feltételei időlegesen megghiúsulnak. A speciális eszközvagyon megléte, fejlesztése a biztonsági feltételek mindenkorai rendelkezésre állása nélkülözhetetlenné teszi a megfelelő tőkeellátottságot. Az esetlegesen kieső részvényjegyzés a vállalt részvényjegyzés megszegése, nem teljesítése azt jelenti, hogy az a kockázat visszatelepül a szolgáltatást nyújtó társaság szerződésébe,

amely eddig nélkülözte az anyavállalat helytállásával ezt a kockázatot, társaságcsoporthoz optimum okán. Így az egyedileg nyújtott szolgáltatás díja e kockázat fedezetével egészül ki, a szolgáltatás változatlan paramétereinek nyújtása mellett. A közvilágítási beruházások első számú forrása az anyavállalati hitel, amelynek biztosítása megfelelő tőkeellátottság nélkül elképzelhetetlen. A szükséges tőke hiányában a pénzügyi források, beruházásfinanszírozási költségek visszaszállnak a szolgáltatást nyújtó szerződésbe.

A fenti állítással kapcsolatban az elsőfokú bíróság bizonyítási eljárást nem folytatott le, e körben a hitelszerződést, annak finanszírozhatóságát, illetőleg az egyes szerződések egymáshoz viszonyított rendszerét nem vizsgálta.

Ugyancsak a felperes perbeli előadása szerint, a közvilágítási rendszer karbantartására létrejött szerződés átalány alapú díjazást rögzített, azaz havi fix összegű szabott lámpatestenkénti áron történt a tevékenység ellenértékének megfizetése. Ez azt jelentette, hogy a fizetendő összeg nem függött a tényleges kiszállási gyakoriságtól, a meghibásodott fényforrások számától. Tekintettel arra, hogy a megvalósult korszerűsítéseket követő időszakban az új lámpatestek és fényforrások meghibásodása ritkábban, később egyre gyakrabban fordul elő, ezért ez az átképzés egyfajta kockázatmegosztásként volt felfogható. Annak érdekében, hogy ennek mértéke reális szinten maradjon, a szerződésbe egy korlátozó feltétel került beépítésre, amelynek értelmében bizonyos tényleges költségszint alatt a megfizetett karbantartási díj egy része visszatérítésre kerül az önkormányzatnak. Ez tehát egy többletbiztosíték a település részére, hogy ezen átképzés mellett is csak az indokolt költségeket térítse meg.

A PK véleményben foglaltak, azaz végső soron a perbeli szerződésben nyújtott szolgáltatás és ellenszolgáltatás értékaránytalanságának megállapíthatóságához ezért vizsgálni kellett volna a perbeli szerződés VIII.5. pontja alapján történő elszámolás eredményét is, illetőleg annak az ellenszolgáltatás mértékére gyakorolt hatását, amelynek vizsgálata az elsőfokú eljárásban ugyancsak nem történt meg.

Mindezek alapján az alperes által a másodfokú eljárásban előterjesztett feltűnő értékaránytalanságra alapított érvénytelenségi kifogás, az annak alapjául szolgáló tények és bizonyítékok hiányában nem értékelhető.

5.) Fellebbezésében arra is hivatkozott az alperes, hogy a felperes Ptk.4.§-ának (1) bekezdésében írt együttműködési kötelezettségét sértette meg azzal, hogy nem tájékoztatta az alperest az emelt díjas számlázás megkezdéséről. Ebben a körben a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság ítéletében foglalt indokokkal, azt csupán azzal egészíti ki, hogy az alperesnek, aki a számlákat megkapta, a számlák alapján nyilvánvalóan tudnia kellett, hogy mikortól számlázott az emelt díjak alapján a felperes, ezért arról az együttműködési kötelezettség körében a felperesnek külön értesítést az alperes felé nem kellett küldenie.

6.) A választottbíróóság VB/10.010 számú ítélete rögzítette, hogy az a Város Önkormányzatának 2010. november 8. napján az .E. Zrt.-vel megkötött részvény átruházási szerződésből eredően 33.034.033 forint és kamatai összegű tartozása állt fenn. Ennek a tartozásnak egy része a beszámítással, a beszámításra irányuló nyilatkozat hatályosulásának napján (és nem visszamenőleg a számlák esedékességére) szűnt meg a Ptk.296.§ (1) és (2) bekezdése alapján. A beszámítást követően is fennmaradt azonban 8.585.090 forint tőketartozása az önkormányzatnak az E.Zrt. felé. Alaptalanul hivatkozott tehát az alperes fellebbezésében arra, hogy az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy Város Önkormányzatának az alperes által alkalmazott emelt összegű díjazás kiszámlázásakor még nem volt a részvény átruházási szerződésből eredő tartozása, így az emelt díjas átalánydíj alkalmazásának feltételei 2009. január 1-től nem álltak fenn.

7.) Egyetértett a másodfokú bíróság az alperes fellebbezésében foglaltakkal abban a körben, hogy a 2009., 2010. és 2011. években az alperes által fizetett emelt összegű átalánydíjhoz képest kellett volna a felek között létrejött szerződés VIII.5. pontja alapján a költség visszatérítési elszámolásnak megtörténnie, így az elsőfokú bíróság helytelenül állapította meg, hogy az egyes évekre vonatkozóan a költség visszatérítéssel kapcsolatos elszámolás megtörtént, és helytelenül állapította meg a visszatérítendő összegek mértékét is. Mellőzi ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítélete indokolásának 14. oldala 3. bekezdésében foglaltakat.

Alaptalanul sérelmezte ugyanakkor az alperes fellebbezésében, hogy az elsőfokú bíróság nem vizsgálta az alperesnek a felperes elszámolási kötelezettségére vonatkozó hivatkozását.

Az alperesnek a szerződés VIII.5. pontjára alapított visszatérítéssel összefüggő nyilatkozatai a következők voltak:

- A 10. sorszámú ellenkérelem 2. oldal 7-8. bekezdése:

„A szerződés fenti (VIII.5.) rendelkezései alapján tehát - az évközi átalánydíj fizetés mellett - a felperesi tényleges ráfordítások értékének megállapítása alapján minden évben tárgyévi elszámolásra kellett volna, hogy sor kerüljön.

Mivel a felperes az általa elvégzett ráfordításokról soha nem számolt el, az átalánydíjként érvényesített követelés ebből az okból is megalapozatlan. Ez alapján az alperes túlfizetése feltételezhetően meghaladja a jelen előkészítő iratban rögzített mértéket is, ennek tisztázása érdekében elengedhetetlen a tárgyévi ráfordítások felperes általi igazolása.”

- A 16. sorszámú jegyzőkönyvhöz A/1. szám alatt csatolt viszontkereset 3. oldal 7,8,10. bekezdése:

„Alperes mindemellett megjegyzi, hogy fenti kikötések érvényességétől függetlenül a közvilágítási szerződés egyértelműen rendelkezik arról, hogy mind az 5., mind a 6. számú melléklet alapján az alperesnek üzemeltetési és karbantartási átalánydíjat kellett fizetni utólagos elszámolással.

A jogviszony a felek között 2012. június 30. napjával lezárult, gyakorlatilag lényegtelenre vált az átalánydíj mértéke, mivel sor kell, hogy kerüljön a tényleges elszámolásra.

Mint korábbi beadványunkban jeleztük a tárgyévi elszámolások alapján az alperes túlfizetése feltételezhetően meghaladja a jelen előkészítő iratban rögzített mértéket is. Ennek tisztázását követően ezért az alperes fenntartja a jogot arra, hogy viszontkeresetét felemelje".

- A 31. jegyzőkönyvhöz csatolt A/1. számú viszontkereset módosítás:

a szerződés alapján normál díj alapján számlázható átalánydíj 30.214.204 forint lett volna, az emelt díjon számlázott és alperes által 2009-2011. április 30-áig teljesített kifizetések összege 67.149.740 forint volt, így a felperesi túlszámlázás és alperesi túlfizetés az alperes megítélése szerint 36.935.536 forint volt a jelzett időszakban. Ennek a követelésnek 2010. március 1-től 2011. augusztus 31. napjáig a Ptk.301/A.§ (1) bekezdése alapján számított kamata 6.652.866 forint volt, így az alperes rögzítette, hogy a beszámítás időpontjában összesen 43.588.402 forint követelése áll fenn a felperessel szemben, amelybe beszámította az általa jogosnak ítélt, a perrel érvényesített 2011. május 1-től 2011. november 30-ig terjedő időszakra járó 7.751.702 forintost normál díj alapján számolt átalánydíjat, így a viszontkeresetének összegét 35.836.700 forintban határozta meg.

- A 40. sorszámú alperesi összefoglaló irata 2. oldal 4. bekezdés utolsó mondata: „Felperes keresete tehát teljes mértékben megalapozatlan abban az esetben is, ha az emelt összegű számlázást egyébként a bíróság elfogadná, mivel a felperes kereseti követelése mindennemű költségelszámolás nélkül a teljes átalányösszeg megfizetésére irányul.

A fenti alperesi nyilatkozatokat értelmezve megállapítható, hogy az alperes a per során ugyan jelezte, hogy az emelt összegű átalánydíj alkalmazása mellett a felek között a szerződés VIII.5. pontja alapján az elszámolás még nem történt meg, ezzel kapcsolatban azonban sem beszámítási kifogást, sem viszontkeresetet a perben nem terjesztett elő. Az alperes által beszámítási kifogását és viszontkeresetét a felek között létrejött szerződés VII.3.d) pontja alapján alkalmazható, illetve a VII.3.e) pontja szerinti emelt díjas elszámolás alapján számítható és az alperes által felperes felé kiegyenlített díjtételek közötti különbség alapján határozta meg, ezt meghaladó igényt nem érvényesített a perben a felperessel szemben.

A perben hozott ítélet jogereje tehát nem terjed ki a felek közötti, a szerződés VIII.5. pontja szerinti elszámolásra. Amennyiben az alperes úgy véli, hogy e szerződési pont alapján igénye van a felperessel szemben, annak külön perben való érvényesítését a jelen ítélet meghozatala nem zárja ki.

A fentiekben kifejtett indokokra tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp.253.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az alperes illetékmentességére tekintettel a le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14.§-a alapján az állam viseli.

A sikertelenül fellebbező alperes perköltséget nem igényelhet és a Pp.78.§ (1) bekezdése, valamint 86.§ (3) bekezdése alapján viselni tartozik a felperes másodfokú eljárásban felmerült perköltségét, amelynek mértékét a másodfokú bíróság a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2), (5) és (6) bekezdése, valamint 4/A.§-a alapján a felperesi jogi képviselő által a másodfokú eljárásban kifejtett ügyvédi munkával arányban álló, mérsékelt összegben állapított meg.

Pécs, 2014. április 17.

Dr. Zóka Ferenc s.k. a tanács elnöke, Dr. Hrubai Adrienn s.k. előadó bíró, Dr. Kutasi Tünde s.k. bíró